

Iščemo povprečnega Slovenca. Dokumentarni film.
TV SLO 1, 15. 11. 2005

Brane Maselj

Praskanje in sekanje

Že otroke v šoli učimo, da je Slovenca konstituirala beseda, in to, da smo narod jezika, kulture, je mit, ki morda celo drži. Zato vsakemu problemu nadenemo kulturno podobo in tako prikrivamo njegovo politično ozadje. Oddaja o povprečnem Slovincu bi lahko poudarila vsaj še kakšen mit, ki ga konstituira: morda o kralju Matjažu, ki ga nikoli nismo dočakali, in o materi Božji, ki je bila vedno tolažnica preprostega Slovenca. Takšen pristop bi lahko zapeljal iskalca v zgodovinsko močvirje, vendar bi lahko ponudil nekaj pojasnil v zvezi s tako rekoč eklektično nabranimi stereotipi, s katerimi je Amir Muratović izrisal fotorobota povprečnega Slovenca.

3

Ta podoba seveda ne more biti predmet ocenjevanja, saj povprečnega Slovenca ni. So le posamezne lastnosti in številni sogovorniki so jih naštel kar nekaj, v katerih je mogoče prepoznati Slovenca. Vsakdo bi našel vsaj še kakšno lastnost, ki bi se mu zdelo omembe vredna ali pa nasprotna tistim, s katerimi so nas slikali ustvarjalci. V eni uri ni mogoče izdelati duševnega profila povprečneža, mogoče je le malo

popraskati. Prav gotovo pa bi bilo za sporočilnost filma bolje, če bi ga kje bolj spraskali in kaj drugega izpustili. Številni prispevki so bili namreč narejeni kot uvod v neko temo, ki pa se ne razvije.

Prehodi med temami so eden slabših delov zgodbe. Dokumentarcu je bilo sicer na daleč videti, da je nastajal vse leto in da je šel pri tem najbrž skozi številne roke, ki so na njem puščale različne prijeme. Prehodi med kadri so šlampasti in grobi, kot bi sekali drva, ne pa lepili filmske pripovedi. Kamera kaže dogajanje najprej z leve, potem pa kar z desne, izbira planov sogovornikov je včasih prav moteče nesmiselna, zvok in slika se ponekod prepletata kot pri hišnem videu. Prav zanima me, koliko povprečnih gledalcev je zdržalo takšen razsekan ritem zgodbe, ki je sicer dovolj zanimiva, da se še kdaj pove.